

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1840/2018
06.11.2019. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Илије Зиндовића и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Здравко Ћосић, адвокат из ..., против туженог АА ДОО ..., чији је пуномоћник Бранислав Грујић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 660/18 од 02.04.2018. године, у седници одржаној 06.11.2019. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 660/18 од 02.04.2018. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 953/16 од 17.11.2017. године, а предмет враћа првостепеном суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 953/16 од 17.11.2017. године, ставом првим и другим изреке усвојен је тужбени захтев и поништено, као незаконито, решење туженог од 14.01.2016. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду од 25.01.2014. године са пратећим анексима, па је ставом трећим изреке тужени обавезан да тужиоца врати на радно место на ком је радио до доношења побијаног решења, односно на радно место које одговара његовој стручној спреми, знању и способностима. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 158.250,00 динара са затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате, а ставом петим изреке одбијен је захтев тужиоца у делу затезне камате на досуђене трошкове поступка од пресуђења до извршности пресуде. Ставом шестим изреке одбијен је предлог за прекид поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 660/18 од 02.04.2018. године, одбијена је жалба туженог и првостепена пресуда потврђена у усвајајућем делу и делу којим је одбијен предлог туженог за прекид поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужени је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о ревизији туженог, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, број 72/11 и 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, тужилац је био у радном односу код туженог, распоређен на послове ... у Одељењу за ..., Погон ..., до доношења побијаног решења од 14.01.2016. године, којим му је отказан уговор о раду, применом члана 179. став 2. тачка 1, 2. и 5. и став 3. тачка 5. и 8. Закона о раду, због повреда радних обавеза и радне дисциплине прописаних чланом 68. став 2. тачка 9, 14. и 16. Колективног уговора у вези члана 18. став 4. тачка 4. подтачка А, Д9, Д13 и Д15 и члана 18. став 5. тачка Д и Г Уговора о раду. Стављено му је на терет да је 04.12.2015. године, приликом обављања својих редовних активности на ... постројењу гарнитуре ..., на локацији ..., у атару села ..., заједно са осталим запосленима у смени, дозволио долазак четири возила трећих лица са возачима на градилиште, а што је имало за последицу да та трећа лица, у периоду од 2,00 до 3,20 часова, у зони градилишта покушају да изврше отуђење – неосновано присвајање 4600 литара погонског горива еуродизела и тиме довели до прекида процеса рада и производње, у чему су их спречили припадници Сектора корпоративне заштите ... Истраживање и полицијски службеници ПУ Кикинда.

Испитујући законитост решења туженог, судови су утврдили да је 03.12.2015. године, по завршетку дневне смене тужилац морао дуже да остане да ради због проблема на радилишту, јер је дошло до заглаве алата у бушотини. Заједно са тужиоцем остали су главни инжењер и вођа смене, који је преузео смену у 19,00 часова и био задужен да у току ноћи буде на постројењу. Тужилац се са главним инжењером договорио да се настали проблем реши упумпавањем нафтне купке у бушотину (дизел гориво са још неким супстанцама), за чију припрему је било потребно 4 до 5 сати и 10.000 литара дизела. Од корпоративне службе и надлежних руководиоца туженог, добили су одобрење да се потребна количина горива узме из резервоара у ком се налазило гориво за редовне операције. Након добијене дозволе главни инжењер је дао налог тужиоцу, као шефу постројења и шефу смене за извођење ове операције и потом отишао у Кањижу да се одмори. Након још једног разговора са вођом смене, тужилац је дао налоге и око 1,15 отишао у бараку, у којој се већ налазио технолог, сачинио извештај за 03.12.2015. године, који је дужан да сачини у 00,00 часова, а потом је заспао. Међутим, пошто је код туженог постојала сумња да се на радилишту ... врше незаконите радње на штету туженог (нереално приказивање потрошње горива), експерт координатор обезбеђења ВВ и координатор обезбеђења туженог ГГ, у сарадњи са полицијским службеницима ПУ Кикинда, су у ноћи између 03. и 04.12.2015. године вршили посматрање овог радилишта и то у непосредној близини самог платоа бушећег постројења. Том приликом су утврдили да су почев од 2,45 часова, из правца села ..., са размаком од 5 до 10 минута, у круг радилишта ушла два путничка возила, један пик-ап и један трактор, у који су утоварена метална бурад и бидони са еуродизел горивом (капацитети буради и бидона су по 200 и 1.000 литара), а чија је укупна тежина утврђена у количини од 4.600 литара. У утовару горива на ова возила помагала су три запослена код туженог, обучена у униформе и са шлемовима туженог, помоћу машине

телехендер. Ова возила су заустављена приликом изласка са радилишта од стране полицијских службеника (око 3,20 часова) и гориво је враћено на радилиште. ВВ, експерт координатор обезбеђења код туженог је са још једним лицем, око 4,00 часа ушао у барак у којој су спавали тужилац и технолог, пробудио их и саопштио им да је отуђено око 4.000 литара горива, одузео им мобилне телефоне и наредио прекид рада на постројењу. Међутим, на инсистирање тужиоца до прекида рада није дошло, пошто им је објаснио да би у случају прекида рада могло доћи до експлозије на постројењу. Лица која су покушала да отуђе гориво, као и сви запослени који су затечени на радилишту, приведени су у станицу милиције ради давања изјаве, а извршено је и задржавање тужиоца (поред још неких лица), у трајању од 48 сати.

У поступку је утврђено и да је радилиште димензија 80 x 100 метара, да нема портирницу ни обезбеђење, нема ни физичке препреке, већ само на улазу у радилиште постоји табла са бројем телефона и упозорењем да на радилиште не може ући нико без одобрења шефа торња, а могу да уђу само возила ББ. Тужилац је био распоређен на послове шефа торња, а према опису послова тог радног места, дужан је да организује рад на бушећем постројењу, одговоран је за извођење операција према програму рада или упрошћеном програму, те у вези с тим прави распоред посаде и врши наручивање, контролу допреме и исправности потребне опреме и алата, координира са оперативом бушење и у вези са тим радним задатком изводи текуће радове према УПР-у или у складу са новонасталим ситуацијама и координира учешће других учесника у изradi бушотине, присуствује свим сложенијим операцијама, као и операцијама које могу у већој мери угрозити сигурност људи и опреме, без обзира на време извођења и руководи неким од сложених операција, води дневне извештаје о извршеним радовима, извештаје по извршеним радовима по операцијама, као и сву осталу документацију на бушећем постројењу, а у сложеним ситуацијама дужан је да непосредно изводи радове на бушотини уместо вође смене и обавља друге послове по налогу линијског руководиоца и конструктивно сарађује са колегама из других организационих делова. Тужилац је имао обавезу да извештаје са операцијама по сатима сачињава у 6,00 часова, у 15,00 часова и у 00,00 часова.

Доношењу побијаног решења претходило је упозорење тужиоцу о постојању разлога за отказ уговора о раду, на које се он писмено изјаснио.

Код овако утврђеног чињеничног стања, судови су усвојили тужбени захтев и поништили побијано решење туженог о отказу уговора о раду, налазећи да тужени није доказао да је тужилац учинио повреде радне обавезе и радне дисциплине које су му стављене на терет, јер у опису послова тужиоца није и техничко обезбеђење радилишта, а није доказано ни да је тужилац на било који начин дозволио улазак трећих лица на радилиште и тиме им омогућио присвајање погонског горива, се у то време налазио у бараки и спавао, да није дошло до прекида процеса рада и производње, јер је то спречено управо на инсистирање тужиоца, те тужени није доказао ни да је тужилац 04.12.2015. године сачинио јутарњи извештај, у ком је констатована потрошња дизел горива у који је урачуната и количина чије је отуђење покушано, јер се тада тужилац налазио у ПУ Кикинда, ради давања изјаве, након чега је и задржан наредних 48 часова.

Врховни касациони суд налази да правилно судови закључују да тужени није могао ставити на терет тужиоцу – прекид процеса рада у ноћи 04.12.2015. године, с обзиром да је утврђено да до тога није ни дошло, управо на инсистирање тужиоца, јер би прекид рада у датим околностима могао довести до експлозије и тиме и до угрожавања сигурности присутних људи и опреме. Да ли је тужилац 04.12.2015. године у 6,00 часова сачинио јутарњи извештај, у коме је констатована и потрошња дизел горива у коју је урачуната и количина чије је отуђење покушано, није од утицаја на законитост одлуке туженог о престанку радног односа тужиоцу, с обзиром да му ова радња побијаним решењем туженог није ни стављена на терет.

Међутим, Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом указује да је због погрешене примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Наиме, у вези догађаја из ноћи 04.12.2015. године, покушаја отуђења велике количине погонског горива, тужиоцу је стављено на терет више повреда радне обавезе и радне дисциплине и то прописане чланом 179. став 2. тачка 1, 2. и 5. и став 3. тачка 5. и 8. Закона о раду, у вези члана 68. став 2. тачка 9, 14. и 16. Колективног уговора и члана 18. став 4. тачка 4. подтачка А, Д9, Д13 и Д15 и члана 18. став 5. тачка Д и Г Уговора о раду (несавесно или немарно извршавање радних обавеза, злоупотреба положаја или прекорачење овлашћења, нецелисходно и неодговорно коришћење средства рада, непридржавање односно неспровођење одлука донетих од стране органа послодавца, ако је учињеном повредом угрожено здравље или живот других запослених или грађана, непоштовање радне дисциплине прописане актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца или ако учини другу повреду радне обавезе утврђену општим актом или уговором о раду, ...). Према опису послова радног места шефа торња на које је тужилац распоређен, он је, између осталог, одговоран за извођење операција према програму рада, те у вези с тим прави распоред посаде и врши наручивање, контролу допреме и исправности потребне опреме и алата, те текуће радове изводи према УПР-у или у складу са новонасталим ситуацијама, а у обавези је и да присуствује свим сложенијим операцијама, као и операцијама које могу у већој мери угрозити сигурност људи и опреме, без обзира на време извођења.

У конкретном случају није спорно (а што је утврђено и у поступку пред нижестепеним судовима), да радилиште ... ни на који начин није било физички обезбеђено, а да у опису послова тужиоца није и обезбеђење радилишта, али судови даље налазе и да тужени није доказао да је тужилац омогућио улазак трећих лица на радилиште ради незаконитог присвајања дизел горива. Међутим, повреду радне обавезе и радне дисциплине не подразумева само предузимање радње која чину ту повреду, већ и пропуштање или неблаговремено предузимање радњи и поступака, које је запослени према редовном току ствари био у обавези да предузме, а чијим пропустом је дошло или је могло доћи до одређених последица. То даље значи да су судови били у обавези да утврде да ли је тужилац био у обавези да предузме одређену радњу, која би спречила недозвољен улазак трећих лица и покушаја отуђења горива, уз сарадњу одређеног броја запослених код туженог.

Покушају отуђења погонског горива са радилишта од стране трећих лица (у чему су им помагали и одређени запослени код туженог, који су се налазили на радилишту), претходила је новонастала ситуација – проблем због заглаве алата у бушотини, због чега је било потребно предузети одређене радње ради решавања овог проблема, па је одлучено да се то учини упумпавањем нафтне купке у бушотину. Уз добијено одобрење надлежних служби, потребна количина горива је узимана из резервоара са горивом за редовне операције. Имајући у виду да је сам тужилац (након наредбе координатора обезбеђења, ВВ), указивао и инсистирао да процес рада не сме да се прекида, јер би то могло довести до експлозије и угрожавања живота људи и оштећења опреме, судови нису утврдили да ли се ова операција сматра сложенијом, те да ли је у таквој ситуацији тужилац био у обавези да јој присуствује, управо да не би дошло до евентуалног прекида процеса рада и угрожавања живота људи и опреме, јер је према опису послова свог радног места у обавези да присуствује свим сложенијим операцијама, као и операцијама које могу у већој мери угрозити сигурност људи и опреме, без обзира на време извођења. Уколико је његово присуство у таквој ситуацији било неопходно, својим присуством би спречио и каснији покушај отуђења горива, па би пропуст да поступи на овај начин представљао несавесно и немарно извршавање радних обавеза, што је једна од повреда која му је побијаним решењем стављена на терет. Није утврђено ни да ли је према редовном начину пословања тужилац био у обавези да сам или наредбом неком од запослених обезбеди контролу преузимања горива, као ни која су правила рада утврђена УПР-ом, али ни да ли су постојале одлуке туженог, којих је тужилац био у обавези да се придржава у датој ситуацији, те да ли је евентуалним пропуштањем таквог поступања учинио повреде из члана 68. став 2. тачка 16. Колективног уговора и члана 18. став 4. тачка 4. подтачка Д15 Уговора о раду, које су му побијаним решењем туженог такође стављена на терет.

Имајући у виду да нижестепени судови, због погрешене примене материјалног права нису поступили на овај начин, због чега нису утврдили све релевантне чињенице, које су од утицаја на постојање основа за отказ уговора о раду, применом члана 179. став 2. тачка 1. и 5. Закона о раду и члана 68. став 2. тачка 16. Колективног уговора и члана 18. став 4. тачка 4. подтачка Д15 Уговора о раду, то је Врховни касациони суд на основу члана 417. став 2. ЗПП, укинуо нижестепене одлуке и предмет вратио првостепеном суду на поновно одлучивање, односно одлучио као у изреци.

У поновном поступку, првостепени суд ће донети нову одлуку о тужбеном захтеву, имајући при том у виду примедбе из овог решења.

**Председник већа – судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић